

ЛУДЕР

У Средња Полојбрдена школа Бар,
мај 2008. године

5

Školski centar "Dušan Mihović", od 1976. godine Biotehnički obrazovni centar "Dušan Mihović", i od 28.12.1993. godine ponovo Srednja poljoprivredna škola.

Od brojnih priznanja koje su učenici i radnici Škole dobili u proteklom periodu najznačajnija su: Republička nagrada u oblasti obrazovanja "Oktoh" za 1995. godinu, Orden zasluga za narod sa srebrnim zracima za naročite zasluge u stručnom obrazovanju kadrova i doprinos unapređivanju poljoprivrede svoga područja, nagrada oslobodenja Bara sa ostvarene rezultate u obrazovanju kadrova poljoprivredne stuke i Zlatna plaketa Zadružnog saveza Jugoslavije u znak priznanja za izuzetan doprinos razvoju poljoprivrede i šumarstva.

Djelatnost Škole je: srednje obrazovanje za rad i dalje školovanje u trajanju od tri i četiri godine; stručno osposobljavanje za rad u trajanju od godinu dana; obrazovanje za rad u trajanju od dvije godine i proizvodnja i promet poljoprivrednih proizvoda.

Škola obavlja obrazovnu djelatnost u sljedećim područjima rada: poljoprivreda, veterina, proizvodnja i prerada hrane, pomorski saobraćaj, mašinstvo i obrada metala i ličnih usluga. Osim navedenih područja rada Školi su dodijeljena od školske 1997/1998. godine i

sjedeća područja rada na nivou trećeg stepena: elektrotehnika, mašinstvo i obrada metala, te geodezija i građevinarstvo.

Svoju djelatnost Škola obavlja u objektu sagrađenom poslije katastrofalnog zemljotresa, gdje je sjedište uprave, a u blizini je nastavno-proizvodni objekat za realizaciju sadržaja praktične nastave i profesionalne prakse.

Redovnu nastavu pohađa 513 učenika raspoređenih u 21 odjeljenje, četiri područja rada i 6 obrazovnih profila, od čega četiri na 4 stepenu i dva na trećem stepenu stručnosti.

Nastavni proces realizuje 44 nastavnika teorijske i praktične nastave, a koletiv ima 69 radnika.

I pored toga što po broju učenika i uposlenih radnika ne pripada velikim školama, predstavlja izuzetno složen obrazovno vaspitni, a i poslovni sistem.

Škola na osnovu dosadašnjih rezultata rada, ocjena stručnih organa, opremljenosti, organizacije rada, estetskog uređenja i dr. spada u kategoriju solidnih.

List „LIDER“

Broj 5 - maj, 2008. godine

Izdaje: JU "Srednja poljoprivredna škola" Bar.
Urednik: prof. Valentina Radonjić

Redakcija profesora: Vučko Asović, Vlatka Gažević, Anastazija Glavičić, Jovanka-Beba Popović, Sofija Rašković, Vlatka Radonjić, Merima Đukić Savić, Zvonko Mijatović.

Učenička redakcija: Aleksandra Pavlović, Gordana Mišić, Bojan Šofranac, Andela Asanović, Jelena Đordan, Aleksandar Šćepanović, Jovana Jeremić, Dražen Perković, Sadina Brkanović, Vladana Ivanović, Marija Tomašević, Marija Vukoslavović.

Naslovna strana: Zvonko Mijatović, d.i.e.
Computer design: Zvonko Mijatović, d.i.e.

Stampa:

Tiraž :400

Dragi čitaoče,

Bliži se za naš radostan dan, Dan Škole. I ovaj broj "Lidera" trebao bi da umnoži našu radost, i u nama oživi sve ono što je plamenito, uvrišeno i vrijedno. Zato su i teme koje se u njemu nalaze posvećene upravo tebil.

Pronađi u njima isku života, i neka ti kao putokaz budu upravo stilovi naše učenice Aleksandre Pavlović:

"Dugim stazama, nepreglednim,
pasuto je tmje i cvijeće
i ako padneš, ne daj se; ustani!
I kroz tmje možeš da sreće."

Ovo je poruka "Lidera", koji te na tom putu podržava i prati.

Urednik časopisa, prof. Valentina Radonjić

Novosti u školi

Vaspitno-obrazovni rad:

- Maturski i završni ispit u januarskom ispitnom roku, obavljeni su u periodu od 26-29-XI-07.
- Ekskurzija maturanata od 29. X do 04-XI-07. - (Sjeverna Grčka).
- Posjete - Međunarodnom sajmu knjiga u Beogradu od 25-28-X-07. i poljoprivrednim školama u Lešku i Svilajncu; Institutu za proizvodnju sjemenki i rasada - profesora Iva Đinovića u Velikoj Plani, i kulturno-istorijskim spomenika u okruženju.
- Učenici i profesori posetili Međunarodni sajam prehrane u Budvi, 13-III-2008 godine.

Kulturna i javna djelatnost škole:

- Predavanje za profesore na temu: Škola dijaloga, održano 10-X-07. god. u Domu Kulture u Baru.
- 16. X-07. - Održano predavanje u Poljoprivrednom Institutu u Podgorici na temu: Strategija uzgajanja, podizanja i upotreba vinograda i vino-gradarstva.
- Reprodukciono zdravje - Gostovanje pedagoga M. Okuke i učenica na javnom servisu TCG. (28-11-08.)
- Posjeta školi pjesnika i laulerata, susretu pjesnika Pod Štarom maslinom.
- 7-XII-07. - Tribina o štetnosti nikotina - Zaštita omladine i učenika od štetnih efekata pušenja.
- 30-XII-07. - Međunarodni dan borbe protiv sida; gostovanje i predavanje dr. Mire Stanišević i dr. Snežane Barjaktarević-Labović, i podjela učenicima propagandnog materijala.
- Učešće profesora na seminaru u Gimnaziji u Baru, na temu: Politika i demokratija.
- Seminar za profesore ICT koordinatora sa obveznim testiranjem, održan u Ekonomskoj školi u Baru na kojem su učestvovali profesori - Sofija Rašković, Zvonko Mijatović i pom. direktora - Vučko Assović.
- Zapaženo učešće profesora i učenika škole, na tradicionalnoj lokalnoj manifestaciji poljoprivrednih proizvoda: Maslinjada, održanoj 15-XII-07 u S. Baru.
- 06-III-08. god. počeo sa radom projekt za učenike: „Liderstvo i razvojni rad sa mladima“ u zajednici koji se realizuje kroz radionice – Forum Teatar.
- Rad aktivista opštinskog Crvenog krsta, prof. Sofije Rašković.

- Učebeniči za učenike II. IV razreda, poklon vlade Republike Norveške kao podrška reformi školskog sistema i uvođenje izbornog predmeta - građansko vaspitanje.
- Anketa za učenike na temu: disciplina učenika na časovima.
- Trening anketara za ESPAD istraživanje – pedagog V. Gažević i prof. biologije M. Dukić, Podgorica 24-III-08. god.
- Polovinom aprila obavljeno je istraživanje o upotrebi droge i alkohola među 16-godišnjacima.
- Na šahovskom turniru "Sozina 2008" u Baru, učestvovao je profesor Goran Petrušić.

Opremanje škole:

- Uređenje i opremanje zbornice za profesore.
- Postavljanje alarmnog sistema u službenim prostorijama škole.
- Nabavka i opremanje prostorija novim inventarom: kancelarije sekretara, računovodstva, arhive, zbornice, nove kompjuterske učionice.
- Instalacija i umrežavanje nove računarske radionice sa 16 računara; postavljanje kompjuterske mreže u službenim prostorijama (5 računara).
- Krećenje i saniranje oštećenja na zidovima škole: avgust, setembar.
- Opremanje kabineta za nautičare i brodarske: nabavljena su i dva čamca sa opremom (trenutno se uređuju i privode namjeni), kajlo i oprema – nastavna sredstva za kabinet nautike čije se preuzimanje очekuje ovih dana – poklon Ministarstva vojske Crne Gore.
- Na školskoj ekonomiji upravo se odvijaju poslovi na kompletnoj dislokaciji i podizanju montažno - demontažnih objekata za kancelarijski i radioničko magacinski prostor, zbog uređenja komunikacija i parking prostora oko Sportske sale.
- Biblioteci pridodate knjige novih izdanja.

Ostale aktivnosti:

- Odlazak profesora u penziju: Poljka Pantović, Mira Gligorijević, Božana Bajić.
- 7. marta održan koktel povodom proslave Dana žena.

UPUTSTVA ZA UČENIKE: KAKO DA POBOLJSATE SVOJE UČENJE

STA ZNAČI UČITI AKTIVNO?

- trudi se da gradivo razumiješ i povežeš
- poveži gradivo koje učiš s onim znanjem koje već imаш (podjela na predmete je didaktička, a u životu je sve povezano!)
- uči čitajući poluglasno (ili koristeći unutrašnji govor)
- pri ponavljanju čitaj samo podcrtane djelove (ako se ne prisjećaš, čitaj ponovo sve!)
- svojim riječima tumači gradivo (i kad si sam/a u sobi, ali pored zatvorene knjige)
- obično se bolje uči samostalno, a povremeno se možeš s nekim međusobno ispitivati.

KAKO ORGANIZOVATI UČENJE?

- uči što je više moguće na istom mjestu (u sobi!)
- razdijeli gradivo u manje cjeline
- napravi polugodišnju strategiju učenja
- podctravaj bitne djelove (u drugom čitanju)
- raspitaj se kako izgledaju testovi znanja i tome prilagodi učenje
- napravi svoje bilješke ili skice
- u dnevnom rasporedu mora biti mjesta za odmor, zabavu...
- pitaj nekoga, ako ne razumiješ (to nije sramota!)
- ne uči tokom noći uoči testa
- uči kontinuirano tokom cijele godine (pomalo), a ne kampanjski
- prošetaj se i budi fizički aktivni i u vrijeme najžešćeg učenja
- ne odgadaj učenje u zadnji tren (to je brzi izlaz iz neugodnosti, ali nije konačno rješenje!)
- ako se baš sada ne možeš skoncentrisati, promijeni dnevni plan učenja (ne troši vrijeme uzaludi!)
- ako nisi ostvario plan učenja, koriguj ga prema situaciji.

KAKO POVEĆATI MOTIVACIJU?

- veseli se kad nešto naučiš ili položiš (i "proslavi" to s društvom!)
- svaki napredak propriati pozitivnim mislima (i mali napredak je napredak!)
- traži zanimljivosti u gradivu (one uvijek postoje!)
- nagradi se kad ostvariš plan (izlaskom!?)
- treba nagraditi i upornost u učenju (drugom ćeš prilikom naučiti brže i bolje!)
- nisu svi drugi pametniji od tebe, već bolje organizovani i imaju bolje navike i metode učenja i snalaženja.

STA NE TREBA ČINITI U UČENJU?

- sjeti se na vrijeme da postoje provjere učenja i to savkodenevno (one tebe vrebaju i kad ti ne misliš o njima!)
- ne razmišljaj o strahu od odgovaranja ili testa znanja tokom učenja
- ne postavljaj sebi prevelike dnevne zahtjeve i neostvarljive ciljeve
- ne prekidaj učenje čim nešto ne razumiješ (mozgaj ili nekog pitaj! To nije sramota!)
- ne budi malodušan/na zbog težine gradiva ili zaboravljanja (sve se može naučiti i svi zaboravljaju!)
- ne brzaj samo naprijed u gradivu (nište bez aktivnog ponavljanja!)
- ne odustaj od učenja zbog zabave ili drugih poslova (njaprije učenje, pa onda nagrada!)
- ne oslanjam se praviše na tuđe bilješke (one su najčešće usputni produkt tuđeg učenja!)
- ne vjeruj svojim drugovima i drugaricama da vrlo malo uče (svi se volimo hvaliti! Hvali se i ti!)
- ne odbijaj pomoć i savjete!

Tekst priredila:
Vlatka Gažević, pedagog

Сви вас знамо по надимку проф. Беба, а многи не знају ваше право име и презиме, а оно је:

Почетак школске године почине упознавањем са ученицима. Новоутисаним се претставим тумачим именом и презименом, а додам и надимак. Они запамте само ово здание, збога је лакше, ја их у томе не спречавам, а право име и презиме је Јованка Поповић.

Кољико година сте размали у просвјети?

Тридесет и три године.

Да сте ви директор, шта бисте промијенили у овој школи?

Рећи ћу вам као вијам директор.

Пошто смо ми ученици са ветерине, занима нас која зам је омиљена животиња и да ли имате кућног љубимца?

Ножадост, немам кућног љубимца, а волим све врсте мачака.

Које вам је одјељење остало у сjeћању?

Сваке године да ме питајете рекла ћу што и сада – последње којем сам предавала.

Имате ли и можете ли нам испричati неку анегdotу везану за школу која вам је осталла у сjeћању?

Било их је доста, затворави се, а ево је: првником провере знања на моје питање да ли јелик из притворјектке прошао имење да би спасио жену живот ученик одговора: "Није, јер није било Руса да га купе".

Рекли сте да у четвртом разреду има најљепши

градиво, па која би сте ви дјела издвојили?

Сви моји ћаји знају, да сте њих питали они би вам сами казали: "Браћа Карамазови", "Дервиш и смрт", "Хамлет" и ар.

Која вам је омиљена книга, филм, музика?

Ово ће вероватно изменадити ученике да им професорица воли научну фантастику, а то је филм Стевија Кјубрика "Одисеја у свемиру 2001", затим „Ларфем“, а има тога још, роман „Дервиш и смрт“, а са музике Равелов "Болеро" и пошто сам југонасталгичар волим музiku из тог времена.

Од ваших колега, да ли кога можете издвојити као пријатељ-ицу?

Нема потребе да се јајашњавам. Сви у школи знају моју добру другорицу Одродовић Радојку – димче, са којом се већ дugo године дружим и у школи и ван ње.

Хоће ли вам недостајати рад са ученицима?

Наравно да хоће, то је као породица, туђе људи, свађе, тешких тренутака, али се волите и не можете једини без других.

Да ли сте испланирали ваше будуће вријеме?

Толико планова имам да не могу стати у једну пензију, недостајаће ми времена за све што намјеравам.

Можете ли нам открыти тајну вашег лијепог изгледа?

Са јеје стране рад који нас ображава да не "зарђамо", а са друге стране позитивна енергија, позитивне мисли, оптимизам те нас чини љепшим.

Порука за ученике.

Да буду свјесни, да имају одговорности према себи и према животу и да се стално труде да паметно искористе ту јединствену прилику која им је дата на овој планети, јер живот нам не даје шансу за поправку.

Порука за професоре.

Да имамо одговорности не само за оно како обављамо овај посао, већ и за то што младим људима у важном животном добу пружамо примјер – добар или лош, усмјеравамо их на неке путеве – добре или лоше, – успјешне или неуспјешне, а тиме учествујемо у њиховој будућности. Ту своју улогу никада не смијемо потцијенти.

Павловић Александра и Мишић Гордана IV/3

Недавно
у једној ветре, истога саја осветљеној
тиме се симпатизи.

Maurice Ravel
BOLERO
for Orches & Rhythmic Gymnastics

Нудимо
који је толико потпуно до
турбите сећаји, и још чујимо још
често је још толико не достаје
Чарл Равел

Надо би не
запам сеје било рачунало нешто
се не би чујало
Франс Џонсон
Достојан

INTERVJUJ

- **Vaše ime i prezime?**
Popović Vladimirka - BELA.
- **Koliko dugo ovdje radite?**
Sedamnaest godina.
- **Da li volite svoj posao i čime vas on ispunjava?**
Volim svoj posao, ali me ničim posebnim on ne ispunjava.
- **Da li ste imali ne-sporazum sa učenicima ili kolegama koji vam je ostao u sjećanju?**

Ne, trudim se da zaboravim ružne stvari, a dobre da pamtim.

- **Kako gledate na učenike koji neće da kažu: „dobro jutro“?**

Mislim da nisu lijepo vaspitani.

- **Pošto vas sví gledamo kao najstrožiju domarku, šta vi mislite, zašto je to tako?**

Zato što se možda brzo nađutim.

- **Pošto vam je metla često sredstvo za odbranu (šala), što bi ste preporučili drugim ženama, sa čim da se brane?**

Metlu ne upotrebljavamo u te svrhe, i što je moguće više izbjegavamo sukobe sa učenicima. A drugim ženama bih preporučila da se brane samo lijepim postupcima.

- **Pošto izgledate dosta vitalno, možete li nam reći koje ste godište?**

04.06.47.

- **Šta radite u slobodno vrijeme?**

Šetam sa svojim unukama.

- **Da li imate neki hobi?**

Da, heklanje.

- **Šta biste preporučili ženi koja ima dug jezik?**

Sama imam dug jezik, a preporučila bih im da se naoružaju strpljenjem.

- **Završna riječ, neka preporuka kolegama, učenicima, uopšte sredini u kojoj se nalazite?**

Učenicima bih savjetovala da poštuju red u školi, i bolje uče.

Šofranac Bojan IV-3

INTERVJUJ

Poznato je, da je naša škola što se tiče dramske sekcije ostvarila veliki uspjeh, dobivši mnogobrojna priznanja na raznim festivalima. Nešto više o tome reći će nam član dramske sekcije - Miloš Kojović.

- **Kako se zove predstava koju si odigrao, zajedno sa ostalim učenicima dramske sekcije?**

„ŽENE, ŽENE“ - Anton Pavlović Čehov.

- **Da li je bilo naporno pripremati ovakvo djelo uzimajući u obzir da je Čehov ozbiljan dramski pisac?**

Ne, naročito uzimajući u obzir da smo radili kao profesionalci.

- **Koliko je još čanova učestvovalo u predstavi, i ko je režiser?**

Učestvovalo je dvanaest čanova, a režiser je Vera Miličić-Brkanović, naša profesorka srpskog jezika.

- **Koji su to festivali na kojima ste još učestvovali, i koje ste sve nagrade osvojili?**

BAR - prvo mjesto; **BIJELO POLJE** - nagrada za učešće i diploma za radost scenske igre; **TUZLA** - je bila čisto revijalno pojavljivanje.

- **Pošto si maturant i treba da se opredijeliš za studije, da li se to možda biti gluma, s obzirom da si tu iskazao svoj talent?**

Pa, još nisam razmišljao o tome, i reći ću vam iskreno da jako volim glumu, ali mislim da će mi ona ipak ostati samo hobi.

- **Da li i ove godine spremate neku predstavu?**

Radimo na odabiru scenarija poput prošlogodišnjeg, jer smo postigli zavđan uspjeh i pogrešno bi bilo prekinuti rad na njemu, poslije svega.

- **Miloše, hvala ti na razgovoru, i nadam se da će te u sljedećoj predstavi postići još veći uspjeh.**

Hvala i tebi. Potrudicemo se da u narednom periodu budemo još bolji.

Asanović Andela IV-3

Причала ми једна пчела

У публици у кошници
уасадејши је рад и роз.
У природи скривам некадар.
Производим слатки мед.
Моја пчела тара башти
флује близу воде чисте.
У кошници смо кошници,
као болегац - смо су штете.
Ти се штетац, као се браћац,
као познам пуби своју
јер али своја преизогађаш
да изљечу, и да броју.
Природа не најрадиш.
да ми прави штетниш даља.
да тарису највиши пуби.
штајац никада гајићаца.
И ја амам штодицу,
сви смо бријежици и радијац.
Женска је најславнија.
Чувају је и службеник.
Кад појдеше најупанака
задовољиши смо штада.
јер производи јурав и сладак
редултат је нашеј рада.

Јелена Ђорђан I/3

Пчеле

П

челе су једне од милион познатих врста инсеката које живе на планети. Живот пчеле је јако интересантан и поучан. Пчеле су најчудеснија бића која снагом својих крила могу дневно да прелете и до 10 km.

Ти неуморни разници прелијећу са цвијета на цвијет, скупљајући слатке сокове. Свако од нас је вар јеаном имао прилику да посматра масе пчела на некој расцветаној крошњи. Њихов упоран рад и весело кружирање је сигурно изазвало дивљење због љепоте која краси ове инсекте.

Они су али природе, и у њој уживају користећи медоносне биљке, да би својим умијећем произвели мед, восак, и прополис који се користи широм свијета. Мали, животни трубеници, истовремено чине више користи, јер помажу у опрашивању биљака. Свијет пчеле и природе је јединствен и неједињив. испуњен разноврсним мирисима и тјесном која је једнолична, али посебна.

Разноликост и љепота њиховог облика, ствара слику која мора да очара.

Породице пчеле су многобројне, и живе у својим становима – кошницима. Сви чланови тачно знају шта раде, јер свако има своје задужење. Најважнија је матица и зато је краљица у кошници. Она леже јаја из којих се развија много нових пчела радника, које су доказом на свијет одмах спремне за рад. Мужјаци – трутови имају задатак да оплоде матицу, а после тога су бескорисни. Ленштице се не уклапају у хармонију која влада међу пчелама, зато сивају избачени из кошнице.

Људи пчелари велично познају ова племените бића, па кажу да је рад са пчелама спој са психом-здрavlјем и животом који их испуњава. Неописива је та харизма: природа-пчела-човјек, тако да не би могли замислити живот без њих. Сваки пчелар зна да цијени благодати које нам пружају. Препуни заловољства, врџају мед и дашу пуним плућима чист ваздух туниски кисеоника, помијешан са мирисом свјежег меда: цветног праха, воска и прополиса. Не изостављају могућност увода пчеле, али свјесни колико може бити користан, волје је занемарљив.

Пчеле никада неће да воше ако је не повриједимо, или диромо у њен стан. Тако закључујемо да нису злонамјерне, већ само да могу да ступе у самоодбрану.

Пчелари нам савјетују да једемо мед више него чоколаду: али уместо шећера засладимо чај медом; да моме праве младеначке чији је главни састојак мед; да уместо било ког намаза по хљеб мажемо мед.

Мед је најздравија намрзица, слада од шећера, чоколаде и сладоледа, а од њега се не квare зуби. Он њега јачају мишићи, коса је много сјајнија: боље појтимо, а и бољи је вид.

Пчеле и пчелари заједно са природом, на природан начин направе готов производ непроцјењиве приједаности, а нама остаје само толико, да саки дан окусимо овај дар природе, и на тај начин створимо навику употребе меда, јер је заиста незамјењива.

Јелена Ђорђан I/3

INFORMATIKA

FAQ-NAJČEŠĆE POSTAVLJANA PITANJA

 "Ja kucam malo i, a ono postaje i. Zašto?"

AKTIVIRANA JE OPCIJA ZA AUTOKOREKCIJU. DA BI OVO SPREČILI TREBA URADITI: TOOLS_AUTOCORRECT I DEČEKIRATI OPCIJU REPLACE TEXT AS YOU TYPE.

 "Kako napraviti seriju brojeva od 1 do 100, bez pojedinačnog unošenja?"

PRVI BROJ MORAĆE UKUCATI, NAKON TOGA OZNAČIMO ĆELIU SA BROJEM 1 I KORIŠĆENjem RUČICA ISPUNE (FILL HANDLE) POVUČEMO U POTREBNOM SMJERU, IZ POMOĆNOG MENIJA AUTO FILL OPTIONS BI-RAMO OPCIJU FILL SERIES.

 "Kako da neke elemente zadržim na svim slajdovima, bez kopiranja na pojedinačne slajdove?"

TREBA KORISTITI MASTER SLAJD NA KOME SE MOGU DEFINISATI ELEMENTI KOJI ĆE SE PONAVLJATI NA SVIM SLAJDOVIMA. POSTUPAK JE VIEW_MASTER_SLIDE MASTER (PO ZAVRŠETKU RADA VELATITI SE NA POGLED NORMAL).

 "Kako da kreiram tekst u vidu "vodenog žiga"?"

TREBA PRVO IZABRATI SLIKU NA KOJOJ ĆE BITI "VODENI ŽIG". AKTIVIRATI MASKU PREKO HORIZONTAL TYPE MASK TOOL (T) I UKUCATI TEKST. AKTIVIRATI EDIT_COPY, A ZATIM EDIT_PASTE INTO, PRI ČEMU SE POJAVA LIJE NOVI SLOJ, NEKA ON BUDE AKTIVAN. AKTIVIRATI LAYER_LAYER STYLE_BEVEL AND EMBOSSED I PODESITI PO ŽELJI.

 "Selekcije?"

VEOMA ČESTO SE KORISTI ALATKA MAGNETIC LASSO TOOL KOJA SE NALAZI U PALETI SA ALATIMA ZA SELEKCIJU. RAD SA NJOM JE PRILIČNO JEDNOSTAVAN, SAMO TREBA VUĆI MIŠA OKO PRELAZA IZMEĐU LIKA KOJI SELEKTUJEMO I POZADINE. TOKOM RADA AUTOMATSKI SE POSTAVLJAJU KONTROLNE TAČKE.

 "Šta mislite o pretraživaču Mozilla Firefox?"

JEDNOSTAVAN JE ZA KORIŠĆANJE, BESPLATAN JE, PODRŽAVA PRETRAŽIVANJE PO KARTICAMA (TABBED BROWSING), OTVORENOG JE KODA, TAKO DAIMA DOSTA VEOMA KORISNIH DODATAKA.

 "Kako da napravim jednostavnu animaciju skakanja lopte?"

UVEZEMO SIMBOL LOPTE, IZABEREMO SLOJ SA LOPTOM, KLIKNEMO NA KADAR, NAPR_10. AKTIVIRAMO INSERT_KEYFRAME, KLIKNEMO NA KADAR 9 I AKTIVIRAMO INSERT_CREATE MOTION Tween. KLIKNEMO NA KADAR 10, A ZATIM NA LOPTU NA SCENI I PREVUĆEMO JE DO PODLOGE. LOPTA SE KREĆE ODOZGO NANIŽE.

 "Mogu li dobiti figuru kao sliku u ogledalu?"

MOŽE AKO SE KORISTI, NAKON SELEKCIE DATE FIGURE, ALAT MIRROR IZ PALETE ALATA MODIFAY.

ZNAĆENJA NEKIH IZRAZA ICT

BLOOTOTH	U bukvalnom prevodu "plavi Zub", ali u ICT pretstavlja bežičnu komunikaciju na kratkim razdaljinama među uređajima (posebno kod mobilnih telefona).
CRACK	Provaljivanje u kompjuterske sisteme. Takođe znači ilegalno kopiranje komercijalnog softvera provaljivanjem (krekovanjem) raznim antizaštitnim i registracionim tehnikama.
HYPERLINK	Ili hiperveza-element na elektronskom dokumentu koji povezuje druga mesta na istom dokumentu, ili na potpuno drugom dokumentu.
PORTAL	Web sajt ili servis koji korisnicima nudi mnoštvo informacija, resursa, servisa, kao što su e-mail, diskusije, pretraživanje, vijesti, on-line kupovine i sl.
UPLOAD	Termin suprotan od downloada, što znači obrnut proces, odnosno kopiranje fajla sa korisničkog kompjutera na neki drugi kompjuter.
WEB	World Wide Web-najpopularniji servis Interneta. Tehnički to je sistem Internet servera koji podržava dokumente formatirane u jeziku HTML i veže sa drugim dokumentima, grafikom, audio i video fajlovima.

PREPORUČUJEMO DA POSJETITE SAJTOVE:

www.sps-bar.edu.cg.yu	www.wikipedia.org
www.facebook.com	www.exitfest.org
www.myspace.com	www.druzi.se
www.barinfo.cg.yu	www.zid.cg.yu

SKRIPTA IZ INFORMATIKE

NIKAD NIJE KASNO!

Nikola Tesla

Nikola Tesla je rođen jedne olujne noći, između 9 i 10. Jula, 1856. godine u selu Smiljan kod Gospića. Legenda kaže, da je u trenutku njegovog rođenja, nebo nad Smiljanom zaparala munja. Budući naučnik bio je veoma mudro i bistro dijete. Osnovnu školu je završio u Smiljanu i Gospiću, a višu u Karlovcima.

Kao mali, Nikola se najradije igrao sa drugarima, hvatao ptice, čitao, ali nikad nije bio besposlen. Po okončanju više škole, Nikola odlazi na studije tehničkih nauka u Grac i Prag, a po završetku studija u službu poštansko - telefonskog društva. Zatim je jedno vrijeme radio u Budimpešti i Parizu u Edisonovojoj kompaniji, da bi 1884. godine sa svega nekoliko dolara u džepu, krenuo za Ameriku.

U Njujorku nalazi zaposlenje u kompaniji slavnog pronalazača - Tomasa Edisona, gdje oprema sopstvenu laboratoriju, reda pronalazak za pronalaskom, ubjedi finansijere da koriste naizmjeničnu struju umjesto jednosmjerne.

Tu su i njegova uputstva da na Nijagarinim vodopadima napravi hidrocentralu, koja je proradila 1895. godine. Postaje slavan - sve američke novine se utrukuju da napišu članak, ili urade intervju sa Teslom, kao genijem elektriciteta.

Kako je izgledao ovaj virtuozni izumitelj? Obućen u crno odijelo, besprekorno elegantan i prepoznatljiv po svom specifičnom držanju. Pogled mu je bio oštar i pronicljiv, kao da je video nešto što niko ne može od običnih ljudi da vidi. Ipak, njegovo srce je bilo blago, milosrdno i puno razumjevanja za sve probleme ovoga svijeta. Pored svih talenata koje je posjedovao, nije bio zainteresovan za materijalno; bio je u stanju da se odrekne miliona dolara. Na njemu su se bogatili, kralji mu patente, palili laboratoriju. Međutim, to Teslu nije ometalo u dalnjem radu, živči asketski, strogo, spavajući svega dva sata dnevno, i vjerujući da je njegovo tijelo automat kojim on u potpunosti gospodari.

Imao je čudne vizije. Razvio je sposobnost da vizuelno predviđa stvari o kojima je razmišljao. Tako bi u mislima sklapao i tasklapao mašine, i rješavao komplikovane tehničke probleme. Danas se hiljade ljudi, inžinjera, fizičara i ozbiljnih institucija bave tim njegovim vizijama i patentima, o prirodi njegovih tajanstvenih zraka smrti, o mogućnostima bežičnog prenosa energije, što je i sam Tesla smatrao svojim najvišim izumom. "Progres na ovom polju daje mi nadu da će doživjeti ostvarenje mog najvećeg sna; naime prenos snage od stanice do stanice bez korišćenja bilo kakve žice".

Osim što je imao neobične vizije, posedovao je i specifične navike. Brojao je korake u hodu, nikada nije odsjedao u sobama čiji broj nije bio djeljiv sa tri, plašio se bakterija, liftova, dodira tude kose, izračunavao je zapreminu tanjira i hrane pre nego što bi započeo sa jelom. Nikada nije primao ljekare i bio je privržen golubovima, koje je svakoga dana redovno hranio.

Jedne večeri, 4. januara 1943. godine, sa svojim asistentom izvodi jedan eksperiment, kada ga je nešto iznenada stislo u grudima. Ujutru 7. januara našli su ga u krevetu mrtvog. Kraj njegovog uzglavlja, našli su svesku na kojoj je pisalo: „poslednji obračun“.

Tesla je zvanično ubrojan među 10 najinteligentnijih ljudi svjeta ikad doštenih. Bio je filozof, pjesnik, spiritualista, vizionar koji je „izmislio 21. vek.“ čovjek koji je ostavio pečat za sva vremena. Svaki put kada upalimo svjetlo, radio, televiziju, startujemo motor na automobilu, mobilni telefon, kompjuter, ili bilo što gdje protiče električna energija – tu je Teslina zaostavština.

Malo je naučnika koji su za svoj doptinos nauci, kao i samom čovječanstvu, nagrađeni takvim priznanjem kao što je čast da jedinica mjere nosi njihovo ime. Nikola Tesla je ušao u istoriju kao jedan od velikana po kome je jedinica u etalonu mjera dobila ime.

Sastavio: Sćepanović Aleksandar, I-2

СВЕТА ГОРА

Света Гора Атонска, јединствена земља монаха, је трећи "прст" полуострва Халкидик. Срце светог Православља, посљедња икона задорављеног Византијског царства. Највећи је храм на свијету. Сама природа и положај овог мјеста одише посебношћу. Бродовит предно, прекријен густим шумама, окружен бистрим смарагдним водама Јонског мора. Полуострвом доминира брдо Атос, камени врх који се уздиже на 2033. метара надморске висине. Црквено предање приповиједа да је Божија, примињши благодат Светог Духа и пошавши на Кипар ладом коју је захватила бура, пристала уз обалу Атонске Горе. По предању, Мајка Божија овде је учинила бројна чудеса. Прије него што је наставила свој пут, благословила је народ и, одушевљена дивљом љепотом планине, прогласила је својим вртом.

Ладас се на Светој Гори налази 20. великих манастира, међу њима и Хиландар. Хиландар је једини српски манастир на Светој Гори. Налази се на сјевероисточној страни, удаљен 3-4 километра од обале Јонског мора. Близу манастира налази се кула краља Милутина. Главни храм саграђен је у 13.-ом вијеку. У манастиру, поред 12 великих иконица, тзв. параланса, односно капела, постоји једна глафена, велика црква. Манастирска ризница је веома богата, са стариим иконама и списима. Библиотека садржи 800 руком писаних рукописа, и 7000 штампаних. Иконе у олтару сликане су 1623. године. Поред свог блага, у манастиру се налазе и два крста направљена од светог крста (крста на коме је умро Христ) и много других ствари. У самој цркви налази се једна од најпознатијих икона-

Име потиче од имена малог манастира, који се звјо Хиландарис. Овај манастир је основано Растко, син српског краља Стефана Немање, који је био монах у манастиру Светог Пантелејмона, под именом Сава (ласније Свети Сава). Иначе, име Хиландар у преводу значи иска врста брода. Бунар Светог Саве налази се у Хиландару и по предању било га је Свети Сава; а ко попије воду са њега, увијек се изнога краћа Српској Царској Лаври на Светој Гори.

Од почетка 15. вијека ту је био интелектуални и религиозни центар наших људи. За наше људе посјета Светој Гори има посебан значај. Овде ће се срећти са ономацајским "Што смо од предака наслиједили и од потомака позајмili".

Незаборавни су сусрети са хиландарским братством и друге заједничке молитве и празничне трпезе. Свету Гору свакодневно посећују бројни православни вјерници из цијelog света, али и многи други људи добре воле. Посјету Светој Гори важно је унапријед планирати. Број посетилаца ограничен је на 120. дневно. Боравак је ограничен на четири дана, а у једном манастиру се можете задржати највише 24 часа. У манастир се најприје одлази у посебан дло за госте. По светогорском обичају, уз љубазну ријеч, монах гостопримач понуди вам скрепљење: кафу, ратак, воду... Такође, упознаће вас са распоредом богослужења и временом за трпезу. Пред одлазак на почињак, током повечерја у храму, црквенељ ће пред вас изнijести свете мошти, истручјене остатаке светих људи и упознати вас са историјом и дјелом манастирског блага. У трпезарији се обједује у молитвеној атмосferi. Није пожељан разговор, а са заласком сунца сви се подјко повлаче у своје одаје без гласних разговора. На Светој Гори шорџ и алатет мајице нису дозвољене, као ни снимач сјамтером.

Женама је приступ на полуострву забрањен, чак су и женке домаћих животиња забрањене. Женама остаје могућност да током дана заузму мјесто на једном од бродова који обилазе Атос са удаљености 500 метара од обале. У појединим приликама ове бродове посећују и светогорски монаси, доносећи на јељивање неку од икона, или ковчежић са светим моштима.

SHAKESPEARE IN OUR DAY

Shakespeare has been, for the English-speaking peoples, the voice of hope and love and laughter, where does his greatness lie? What makes him, still, so supremely alive?

It is surely that he was gifted, in a unique degree, with the capacity to reflect the thoughts and emotions of a human mind and heart – impulses common to us all – and to express them in words which are unforgettable and absolute. He took all humanity for his friend.

Though very few of Shakespeare's major characters could stand as models for all the virtues, there are equally few among his enormous gallery of portraits whom he does not treat with understanding and compassion. Even when he laughs at them he does it, most often, with affection. Shakespeare could put himself inside the skin of every type of human being. He did not dissect them; he was them.

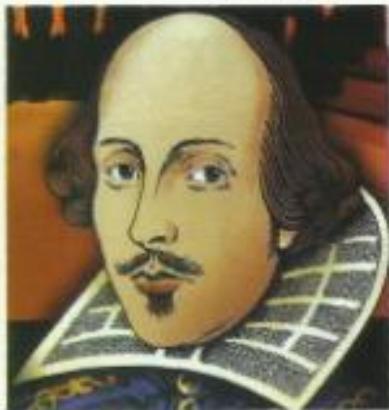
Do not approach Shakespeare's writing expecting it to be terribly difficult. It isn't. "To be or not to be" is one of the simplest speeches ever written; but you will find that it says, in effect, what almost everyone in the world has thought for themselves at one time or another – the unanswered questions about the difference between being and not being: how precious a gift is life even at its worst; and how profound a mystery the "slip of death", the "undiscrowned country from whose bosom no traveler returns".

Margaret Webster, *The Living Shakespeare* (abridged)

* Shakespeare's vocabulary was 20,000 words. Many of his terms or phrase have become part of the English language: "in my mind's eye" (*Hamlet*) "every dog will have his day" (*Hamlet*)

1564	Born at Stratford - on - Avon, England.
1582	Married Anne Hathaway. Soon after, left for London.
1590 - 94	Early works: historical plays: King Henry V, Richard III (best known).
1594 - 95	Became member of a dramatic company.
1594 - 1601	Period of great comedies: Midsummer Night's Dream, Merchant of Venice, etc.
1599	Became partner in the newly built Globe theatre (according to some old documents we know).
1601 - 1609	Period of great tragedies: Hamlet, Othello, King Lear, Macbeth.
1610	Retired to Stratford.
1616	Died in Stratford.

BIOGRAPHY

To be, or not to be: that is the question –
Whether 'tis nobler in the mind to suffer
The slings and arrows of outrageous fortune,
Or to take arms against a sea of troubles,
And by opposing end them? To die, to sleep –
No more: and, by a sleep to say we end
The heart – aye and the thousand natural
shocks

That flesh is heir to: 'tis a consumation
Devoutly to be wished. To die, to sleep –
To sleep: perchance to dream; ay, there's the
rub;

For in that sleep of death what dreams may come
When we have shuffled off this mortal coil,
Must give us pause...

Biti ili ne biti? – pitanje je sad.

Je li řešće u duši trpjeti
Prake i strijele sudbe obijesne,
Ili na oružje protiv mora bijeda
Dici se, i borbor učiniti im kraj?
Umrijeti – spavati – ništa više –
Reći da spavanjem se svrši srca bol
I hiljadama životnih potresa naslednih meseci,

Eto to je eifj
I predano mu teži ti. Umrijeti,
Spavati – spavati – možda sanjati?
Da, tu je čvor! Jer u tom spavanju
smrtnom, kakvi bi snovi mogli doći,
kad života ovo klijupče odmotamo?

Tu moramo stati...

Prevod: Ž.Simića i S.Pandurovića

Priredila: Anastazija Glavičić, prof.

Ноћас је умрла љубав

Бјежечи од сувости овога свијета,
скивајући суже од живота,
Умрла је ноћас, уз шапате бјефра,
умрла је моја љубав стафа.

Оловни облачи сандук сакоаше,
посмртни балуф плесали су шинде.
Вјешар је ноћас свештеник био,
сада сам сам, не нема више.

Јутрос ће зора бити у црнини,
ноћас је убоји последни ћвијет.

Вјеђуј, од ноћас, за мене,
умро је заљивјек Ћитав свијет.

Драган Петковић I-5

Свести Очија кветају како и једна олови - то је љубав,
Ујко

Volted i čeli voljem, znaci, очесад, кунде са, обје стране
Донеу

Шта ми преостаје дуго

Шта ми преостаје дуго
нећо да те волим,
у сновима љубим,
у бесаним нобима,
и мрсним косу у јутарњим малама.

Шта ми преостаје дуго
нећо да ћекам до вјенosti,
да постанем једна кап
у мору надана,

Једна суза у твојим очима.

Драган Петковић I-5

**„VOLIM TE“
NA RAZNIM JEZICIMA**

BELORUSKI-ya табе кахау
BUGARSKI-obicham te
GRUZIJSKI-mikvarhar
GRČKI-s'agapo
DANSKI-leg elsker dig
ENGLESKI-I love you
ISLANDSKI-eg elska tig
IRSKI-taim i'ngra leat
ITALIJANSKI-ti amo
JERMENSKI-yes kez sirumen
IZRAELSKI-ikh hob dikh
LETONSKI-es tevi millu
LITVANSKI-tave my lin
MAĐARSKI-szeretlek
NJEМАЧКИ-ich liebe dich
POLJSKI-kocham ciebie
PORTUGALSKI-eu te amo
RUMUNSKI-te ubesk
RUSKI-ya tebya liublin
SLOVACKI-lu'bim ta
SLOVENAČKI-ljubim te
TURSKI-seni seviyorum
UKRAJINSKI-ya tebe kahayu
FINSKI-mina rakastan sinna
FRANCUSKI-je t'aime
HOLANDSKI-ik hon von jou
ČESKI-miluji te
ŠVAJCERSKI-ich lieb di
ŠPANSKI-te guilero
ŠVEDSKI-jag aiskar dig
JAPANSKI-watashiwa anata
wo daisuki des
Brkanović Sadina III-3

ПОГЛЕД СА ПРОЗОРА

Можда ћеш препознати корак мој од олова,
што ти не да заслати.
Дуга зима, најдужа, у кости студен увлачи.
За кога bona не била тај капут облачи.
Много је времена прошло, скоро
живота пола,
било је жена и вина, ал' ничег као бола.
Кад бих те поново срео, шта бих ти могао рећи,
реч би у грулу стала, а ти не би вјеровала.
Остало си сунчана страна моје улице,
Остало си велика, све друге су мрвице.

ПАВЛОВИЋ АЛЕКСАНДРА IV-3

Вријеме носи запорак

Са скаком Заласком јесењег сунца, долазе тиџе, мирне ноћи... Тада ме Топлина хладног појетарца подсећи на луѓава, а када чујем ту ријеч, сјетим се једне осове коју сам узалајд вољела.

Тада је скаки дан у мон жиботу био прилика више да те болим. Срце би јако залучало, и скаки секунд је био посвећен тешки. Свака моја реченица морала је да садржи твоје име, а скаки твој доказ луѓави спајао се са оним мојим, и тада ви настали наши мостови луѓави. Ненада ми се чинило да је све и сувише лијепо да би било стварно...

Најчешће си ме да болим као нико па свијету; срећа је била све оно што је испуњавало врелиниште моје опијене душе. Ј онда, као на крају неке позоришне представе, завјесе су се спустиле. У том тренутку, суше нису знале за границе, и са скаком је одлазно по један дјелик моје среће. Било их је све више и више... Дани су се чинили бескрајно дугим, а ноћи су поред све те таме око мене, присујши ми и посљедњи извор сјетла у мојој души. И, ма колико покушавала да са дна пређем вар на један степеник више, изнова и изнова вих падала, постајала пемоћница и ранјива. Плакала сам тићо, да свијет не сади да једну дјевојицу која ја постала једна пачена играчка више. Покушавала сам да моји јеци буду тићи, иако ми се чинило да су очи свих људи па свијету уперене у мене, као да се питају: шта је овој дјевојици натјерало суше на лице? И док ви једини говорили да је то само ствар пубертета, други ви и даље тражили одговоре. Једини смо ја и он знали да је луѓави крија за све. Сваки почетак има и свој крај, требала сам то знати пре него што сам, заслијењена луѓавашај, кренула стазама лудости за тобом. Сада ће требати дани, месеци, а можда и године да пократим изгуњење и пружим руку другоме. Оно што си ти срушни у мени-нико неће поново изградити. Ни једну једину ријеч, нико веће изгубити свако како си је ти некада изговарао са пуно луѓави. И нико веће пробудити у мени оно што си ти једним дедиром.

Ониљци никада не зарастају, остају на срцу док год оно постоји. П у њему више нема јеста, па ни за најмлађи окољак.

Да не треба живјети на пепелу угашене среће, лично сам се ујерила. Биће тешко, знам, да вријеме носи запорак.

(Цртеж: Микић Вељко I-3)

ЗЛ МОГ ПИЊЕВИ...

Ивановић Владана I-1

СЪУБАВ

Дефиниција съубаби не постоји, јер съубаб не познаје границе,

Она је као бескрајно торе, и као пет неуторне птице.

Съубаб је оно чиму се дивимо, съубаб је покретач тијела и душе,
Съубаб је кад знато да задрхтимо, съубаб је и кад нам се сноби руше.

Съубаб се не може купити новцем, съубаб није ничије откриће;
Право на съубаб припада скаком, съубаб је иста за скако биће.

Предност немају богаташи, јер и просјак зна да боли.
Нема побједника, ни губитника; због съубаби срце једнако боли.

Съубаб нас сретне, исти нас прати,
Жибимо с њом, а она у нама,

Нико је ником није послao, а она, ето, дође нам сама.

Јелена Ђордан I-3

ДОЖИВОТНА ДОЗВОЛА ЗА СРЕЋУ

Колико смо пута помислили: "Ех, само да имам ово, биша бих срећна!", Или: "Да ми је само још то да постигнем, и онда ћу бити срећна!"

Ипак, требамо бити свјесни да живот није оно што желимо, већ оно што живимо. Сасвим је исправно жељети нешто, али ипак требамо знати да цијенимо и уживамо у ономе што имамо. Неки људи кажу, да ако нешто записта желиш, то можеш и да оствариш. Али, док се не оствари то што јако желимо требамо уживати у ситницама, јер оне заправо и чине срећу. Бити срећан и није тако тешко. Њо и пар савјета како то постићи:

- + Очекуј оствариво.
- + Немој размишљати: "шта ако..."
- + Неважно је шта се догодило, важно је шта ти мислиш о томе.
- + Пријатељство је важније од новца.
- + Санјай, јер снови не коштају, а значе.
- + Не дозволи да изгубиш оно што волиш.

И запамти! На путу до среће требаш савладати само једну препреку-себе!

Саџина Бркановић, Ана Балић III-3

Живот је

Живот је игра, песма и љута,
Живот је прича и загонетка.
Живот има и ствари и циљ,
ал' честаје зависи од почетка.
Цртим стазама непрележним,
посуђују је љубље и извиђење
и ако пацнем, не дај се: устани!
И кроз љубље можем до среће.
Буди истражјан и непоколебљив,
боклекни само ако се мора.
Не ћуди нају, бројдужи даље,
јер после мрака - долази зора.
О животу нам причају јако,
а ми још млади, па мало знајмо.
Сваки нај циљ адресу има,
не би требало да замутимо.
Установи, па доби, ћут су до циља.
Често се замрси клајко живота.
Упорност, знање и јака волја
конце ће чујевшно да одмота.
Живот најправи човјека човјеком,
води га до звијезда и још даље.
Будимо ковачи своје среће
јаканбимо сигнале што живот шаље.

Павловић Александра IV-3

Стари храст

Гледам храст усамљен и ствар.
Пркоси сунцу, киши и олуја
као да мудрост и снага несова
кроз златно-жуте лишће стварују.

Ојромно стабло, храпава кора.
широка прошина, дрхте му ћране.
Знам да јуно година броји.
да ћамши и лијете и пејзаже дане.

Стари храст још и спокојан
данас много искуства броји.

Стари храст се још чујеви не прегаје.
Ко војник на стражни ничеј се не боји.

Јелена Ђорђан I-3

ИСПРИЧАГУ ВАМ ПРИЧУ О ЈЕДНОЈ ЖЕНИ

Док сам била мала, несташна дјевојчица, живот ми се чинио тако сабршен. Нисам примјењивала ни тугу, ни бол. Можда је то због тога што сам имала такву срећу да ме кроз живот боди мајка која је убијек била ту, и која није показивала тугу и несрећу коју је доживјела.

Често сам се питао - ко је онај мајли дјечак на слици, уоквиреног старог рата који је стајао у дневној соби. Често би ми долазили другови и питали ме: "Јес ли Борис - твој брат"? Као би то чула, мами би се правила да то није чула, а ја би само тужно рекла: "Није...". Сјемам се, било је прошљеће. Мами ме је побела на гробље. На беликовом споменику била је позната слика дјечака, а око гроба биле су поређане саксије са цвијећем разних боја. Мами су кренуле сузе низ пише, и тужно је прошапутала: "Обо је био мој син." Нија нисам могла да издржим. Сузе су ми потекле док сам пастила свијећу...

Када сам тужна, нервозна; тада би мами дошла у собу и причала ми о њеном животу. Никада нисам ни помислила да моја мајка у себи носи толико бола и туге...

„Живот је тако болан и чудан. Тешко је када те сви издају, кад останеш сам и кад изгубиш оно најтишије“ - причала ми је.

Некад ми се деси да се посвајам са њом. Тада би отишла у собу и било би ми јако тешко. У том тренутку ради бих бриснула и избинила јој се, али би ми те страх. Тада бих пегла у кребет и плакала. Посвајале смо се око ситнице, а толико горих и ружних ствари у животу постоји...

Када је босесна, тешко ми је, иако знам да је то само обична прехода, страх ми је, јер не знам шта би било када би јој се нешто десило...

Поносна сам на њу. Толико тога је преживјела и претрпјела, а опет успјела да се с тим избори, и да нас подигне са беликовим снагом и сљубљењу.

Јобана Јеремић 11-3

СЈЕПАЮЋА ТЕБЕ

За умијем, најшала бих најчешћу пресму о ћеби...

Која болик највише на свијету...

Али очи, осјави ме илерано.

За се сама борим са овим суровим животом...

Одвоји нас судбина зла.

Судбина незахвална, одвоји малу дјевојчицу од своје мајице...

Задеко је мени ћебој зајрлај, исклупај, осијех и све ћебој...

Мами, мами, колико сам ћуша у себи ренла ћебијени,

јер нисам имала ход...

И у мени ћосије сада само снови, јер једино у њима ћебој видим...

Јер једино у њима, осјаве сјекане на ћебе...

Павловић Насреданdra

MORE I NJEGOVE ĆUDI

Bilo je to 15. februara 2004 godine.

Kao prvi oficir na brodu "MSC ALICE," provodio sam svoj trinaesti mjesec, odbrojavajući dane do konačnog iskrcaja. Starost broda, istrošenost materijala i dotrajalost opreme, iziskivali su nadljudske napore i žrtvovanje iz dana u dan.

Tog 15. februara 2004 godine brod je plovio jugom Australije, prelazeći Veliki australijski zaliv (bight). Sunce i lagani južni vjetar najavljivali su bolje i stabilnije vrijeme narednih dana.

Ovaj dio Indijskog oceana koji zapljuškuje obale Australije, poznat je po veoma velikim talasima. Ti talasi su vjekovima produbljivali kopno ovog kontinenta i stvorili zaliv.

Talasa je bilo i toga dana, visine 3 do 4 metra, čiji su udari u lijevi bok broda prouzrokovali valjanje po uzdužnoj osi. Valjanje je imalo svoj ravnomerni period podizanja i spuštanja jedne od strana broda, pa se i moje kretanje po palubi zasnivalo na tome. Započeo sam popravku ventilacionog odušnika od balastnog tanka, procijenivši da to valjanje i nije toliko strašno. Nisam ni slutio da mi se bilo šta može

desiti. U jednom trenutku sam osjetio kako gubim tlo pod nogama. Snažan nagib broda na lijevoj strani, uobičajeno nagnuće pretvorilo je u duboko i snažno poniranje. Refleksno sam okrenuo glavu prema moru; horizonta više nije bilo. Ispred mene je postojao samo veliki zid vode nadolazećeg talasa. Prije nego što sam i pomislio da nešto mogu da uradim da bih se spasio, talas me je odbacio i ja sam svom svojom težinom udario o spoljni dio brodske stive. Ta ista količina vode me je nakon odbijanja od stive snažno povukla prema moru. Prisebnost i dobri refleksi u tim momentima su mi spasili glavu. Uhvatio sam se snažno za taj isti odušnik, kojeg sam popravljao i zadržao se na palubi broda. Bio sam uplašen činjenicom da sam, ne uhvativši se za odušnik, mogao završiti u moru, gdje me niko nikada nebi pronašao.

Vratilo sam se u nadgrade i posadi izričito naredio zabranu izlaska na palubu dok valjanje ne prestane. Ovaj datum mogu sa pravom slaviti kao svoj drugi rođendan, a pouka budućim generacijama pomoraca i ljudi koji žive u blizini mora, je da ga uvijek moraju postovati, i nikada podcijeniti, ma koliko mislili da dobro poznaju njegove čudi.

UPRAVA POMORSKE SIGURNOSTI

OSNOVNE ODREDBE

Uprava pomorske sigurnosti je organ državne uprave Crne Gore koji se bavi poslovima sigurnosti i bezbjednosti plovidbe u teritorijalnom moru, epi-tontinentalnom pojasu i unutrasnjim morskim vodama Crne Gore. Ti poslovi se ne odnose samo na operativni dio već i na dio izrade pravnog osnova za realizaciju tih ciljeva, koji je u potpunosti u skladu sa međunarodnim propisima i domaćim zakonodavstvom.

Ukupan broj zaposlenih u Upravi pomorske sigurnosti iznosi 52 zaposlena, od čega su 5 kapetani duge plovidbe, na najodgovornijim mjestima, zatim radio-telegrafisti, radio-fonisti, inženjeri, elektro-inženjeri, pravnici, ekonomisti, dok su ostali zaposleni, uglavnom, sa srednjom stručnom spremom pomorske struke.

Nadzor nad zakonitošću rada Uprave pomorske

sigurnosti vrši Ministarstvo saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija Crne Gore.

DJELATNOST UPRAVE

Uprava pomorske sigurnosti se sastoji iz dva sektora.

Sektor tehničkog inspektorata:

1. preko Odsjeka tehničkog inspektorata plovnih i plutajućih objekata (Registrar brodova), koji se nalazi u Tivtu vrši poslove utvrđivanja sposobnosti za plovidbu brodova i drugih plovnih i plutajućih objekata (tehnički pregled) i na osnovu toga izdaje i obnavljanja svjedočanstava kao i poslove tehničkog nadzora nad građenjem ili prepravljanjem brodova i drugih plovnih i plutajućih objekata, kao i tehničkim pregledom plovnih objekata u toku plovidbe.

Nadzor nad zakonitošću rada Uprave pomorske

2. preko Odsjeka registra jahti, koji je uveden novim Zakonom o jahtama, vrši poslove registracija jahti, upisa jahti u "Knjigu upisa jahti" i izdavanja i obnavljanja zakonom propisanih svjedočan-stava,

3. preko Odsjeka za zaštitu mora od zagodenja sa brodova vrši preventivne i operativne poslove koji se odnose na oticanje poslijedica od zagodenja mora sa brodova. Uprava pomorske sigurnosti je od strane Ministarstva saobraćaja, pomorstva i telekomunikacija Crne Gore imenovana kao Focal Point za REMPEC (Regionalni pomorski centar za intervenciju u slučaju iznenadnog zagodenja Sredozemnog mora). Po pitanju zaštite mora od zagodenja sa brodova uspješnu saradnju ostvarujemo i sa EMSA-om (Evropska pomorska agencija za sigurnost). Upravo je urađen nacrt Zakona o zaštiti mora od zagodenja sa brodova u kojem su implementirane odredbe svih konvencija i protokola Međunarodne pomorske organizacije koje tretiraju pitanja zaštite mora od zagodenja, odredbe regionalnih konvencija i direktiva Evropske Unije, a koje se odnose na preventivne mjere, spremnost, reagovanje i saradnju kao i odgovornost i nadoknadu štete;

Sektor sigurnosti plovidbe:

1. preko Odsjeka pomorskih telekomunikacija (obalna radio stanica "BARRADIO") vrši poslove radio službe, 24 sata dnevno svakoga dana u godini, a koji se odnose na praćenje parametara koji se odnose na sigurnost i bezbjednost plovidbe i njihovo emitovanje radio vezom u vidu "Radio oglasa za pomorce"; praćenje i analiziranje parametara vezanih za hidrografiju, okeanografiju i meteoro-logiju od značaja za sigurnost na moru i njihovo emitovanje radio vezom u vidu "Pomorskih meteoroloških izvještaja"; praćenje brodova koji prevoze opasne terete, a koji prolaze kroz zonu odgovornosti Crne Gore (ADRIATIC TRAFFIC REPORT); komercijalnu radio službu, odnosno posredovanje prilikom telefonskih komunikacija plovnih objekata sa vlastima naše ili države čiju zastavu plovni objekat vije.

2. preko Odsjeka traganja i spašavanja na moru, u čijem sastavu se nalazi Koordinacioni centar traganja i spašavanja na moru (MRCC BAR), vrši poslove organizacije i koordinacije prilikom akcija traganja i spašavanja na moru, a na osnovu Nacionalnog plana traganja i spašavanja na moru. U Upravi smo upravo realizovali projekat nabavke brzog spasilačkog čamca za potrebe akcija traganja i spašavanja na moru, koji će biti stavljan u

funkciju prije početka turističke sezone. S obzirom na njegove tehničke karakteristike i opremu koju posjeduje, biće u mogućnosti da isplovi u svim vremenskim prilikama i u znatnoj mjeri doprinese brzini reagovanja.

3. preko Odsjeka pomorske signalizacije vrši poslove uređivanja i održavanja pomorskih plovnih puteva i održavanja njihove plovnosti; postavljanja objekata pomorske rasvjete (svjetionici, lučka svjetla, obalna svjetla, dnevne oznake neposredne opasnosti na moru i na Skadarskom jezeru itd.) na plovnim putevima i obezbjeđivanja njihovog pravilnog funkcionisanja; Uprava pomorske sigurnosti održava ukupno 174 objekta pomorske rasvjete što omogućava siguru i bezbjednu plovidbu i u uslovima smanjenje vidljivosti;

Od ostalih aktivnosti koje obavlja Uprava pomorske sigurnosti izdvajaju bih praćenje i implementaciju međunarodnih propisa iz oblasti pomorstva a koji se odnose na rad Uprave, učešće predstavnika Uprave na raznim međunarodnim i domaćim sastancima i radionicama iz oblasti pomorstva, organizovanje i sprovođenje istraživanja vezanih za pomorske nezgode i preduzimanje mjera za njihovo sprječavanje, kao i druge poslove koji su Upravi određeni u nadležnosti.

Podatak da godišnje u crnogorske luke i marine uplovi i isplovi preko 1.000 brodova frgovačke mornarice, preko 1.500 jahti, prisustvo velikog broja čamaca za sport i razonodu kao i činjenica da godišnje kroz zonu odgovornosti Crne Gore ili pored nje, kroz vrata Jadrana, prode preko 50.000 plovnih objekata dovoljno govori o obimu posla i značaju zadatka koji Uprava pomorske sigurnosti ima pred sobom.

Sastavio: kap. Vlatko Radonjić

Štetočine masline i njihovo suzbijanje

BJELI MASLININ MOLJAC

Palpita unionalis Hubner 1796 (Lepidoptera, Pyralidae)

Palpita unionalis je u drugim zemljama, kao napr. u Južnoj Francuskoj, poznata prije svega kao štetočina jamina, ali u određenim uslovima može naijeti znatnije štete i na maslini. Pojava *Palpita unionalis* u Crnoj Gori prvi put je zabilježena 1961. godine na mladom masliniku u Sutomore, za koji je sadni materijal uvezen iz Italije. Tu pojavu je podrobnije izučavao Kosač (1970), koji je bijelog moljca našao i na stariim stablima podvrgnutim regeneraciji. Bijeli moljac je inače, poznat i u Dalmaciji, Italiji, Francuskoj i u zemljama Sjeverne Afrike. Hranedi se na vršnim izdanjima, gdje larva pravi zapretke, *Palpita unionalis* izaziva zastoј u porastu, otežava stvaranje uzgojnih oblika, a biljka reaguje formiranjem izdanočkih pupoljaka, koji su svoje strane bivaju napadnuti.

Prema Kosaču, odrasli leptir je bijele osnovne boje, sa sedefastim prednjim rubom krila i isprekidanim sedefastim linijom krajem vršenog ruba prednjih krila. Na njemu postoje tri smede tačke pored prednjeg ruba, kao i jedna na sredini krila. Na zadnjim

krilima, približno po sredini, postoji jedna izrazita tačkica. Vršni dio krila završava se bijelim resama.

Po veličini mužjaci i ženke se slabo razlikuju. Ipak, ženka je neznatno manja (raspon krila 2,3 do 3,0 cm).

Jaja su bijledo maslinasto, aovidnog oblika, s mrežastom opnom, veličine oko 1 mm. Larva u razvoju prelazi od slomnatožute do zelene boje, a veličina joj se kreće od 1,5 do 2 mm, po piljenju pa do 2,2 do 2,4 cm pri kraju razvoja. Duž tijela ima bijele dijake, a sa strane, iznad drugog i trećeg para nogu, nalazi se po jedan par crnih pjega.

Lutka takođe prelazi od zelene boje odmah po preobrazbi, do smede u daljem razvoju. U ovom stadijumu posljednja generacija prezimljuje. Bijeli moljac je noćni leptir, pa ga je u prirodi danju teško naći. Izlazak leptira i odlaganja jaja dešava se početkom proljeća, a eklozija larvi sredinom maja. U toku godine bijeli moljac u uslovima Bara imao je 5 generacija. Plodnost ženki može znatno varirati kako po individuama iste generacije tako i po generacijama, a kreće se prosječno od 170 do 185 položenih jaja.

Kompletan razvoj insekta u optimalnim uslovima traje 27 dana, a u jesen do 54 dana.

Ukoliko bi na mladima maslinama došlo do jače pojave bijelog moljca, tretiranje uobičajenim insekticidima treba izvoditi kada se zapaze prve štete na vrhovima mlađora.

MASLININ MEDIĆ

Saissetia oleae Oliv. (Rhynchota, Coccoidea)

Saissetia oleae se razvija ne samo na maslini i agrumi, već i na mnogim drugim biljkama, posebno ukrasnim (Cycas npr.), ali i na divljoj flori.

Iako je, po svemu sudeći, porijeklom iz Mediterana, danas je proširena praktično u svim oblastima svijeta gdje se goje masline i agrumi.

Na Crnogorskom primorju ranije nije bilo tako česta na maslinama, sve dok se za suzbijanje maslinine mušice nijesu počeli koristiti organofosforni ili drugi polivalentni insekticidi, čime je poremećena biološka ravnoteža zbog istovremenog uništenja prirodnih neprijatelja *Saissetia oleae*. Pa i sada nije rasprostranjena na širim područjima gajenja maslina u Crnoj Gori.

Odrasla ženka je hemisferična, duža nego što je široka (dužina 3-4 mm, širina 2-3 mm, visina 1,5 do

2,5 mm), mrko-crne boje. Na lednom dijelu ima reljefno

izraženu karakterističnu ornamentaciju u vidu položenog slova H ili Lorenskog krsta, po čemu se sigurno raznaje od drugih vrsta. *Saissetia oleae* na maslini u nas ima samo jednu generaciju godišnje. Broj odloženih jaja varira, ali je uvjek znatan: 1500-3000 po jednoj ženki. Jaja je eliptičnog oblika, mrke boje, dugi oko 0,3 mm.

Embrionalni razvoj traje 2-3 nedelje, tako da se larve javljaju (zavisno od vremena odlaganja jaja) od juna do septembra. Novoizlegle larve su žutosive, pljosnate. One se ubrzano fiksiraju na listovima i grančicama. Razvoj prvog larvenog stadija je spor i one tek krajem ljeta prelaze u drugi stadijum. Kod larve drugog stadijuma već se uočava karakteristična ledna ornamentacija. Odrasle ženke, od momenata početka polaganja jaja, postaju nepokretne.

Saissetia oleae izaziva štete ne samo svojom ishranom na maslinama već i izbacivanjem izmeta, na kojem se stvara obilna čađavica.

Ukoliko se ukaže stvarna potreba, *Saissetia oleae* može se efikasno suzbijati pomoću metidionona, bijelih ulja ili karbarila sa 1-2 tretiranja u ljetnjem periodu tj. dok je insekt u obliku larve.

Davidović Vida IV-2

ANOREKSIJA

Soslovni strana časopisa, novine televizijskih reklama, smješta nam se slike žena, koje parodikalno postaju s podinom sve male, i sve manje žene.

Kakva je današnja slika žene?

Imaju sve male kila, a samim tim sve male oblike. Modeli danas zapravo više podijeljuju na mlađe dječake sa ženskim gledanjem, nego na žene. Moda odvorno ne predstavlja stvaranje ženske ljepote. Ona nježnoj trend mlađeg, hrčkog, "umislač" izgleda, koji nedovoljava postojanje oblike ženskog tijela. Oblike i ženskost postale su učestna naprednjica, prevezana, nešto čega se treba skrivati. Moda, čiji su najpoznatiji sljedbenici upravo žene, postaje time izvor kritike ženskosti. *Ima li veće izražaj? Ako bismo sedili po kriteriju modne industrije, danas bi žena trebala izgledati poput djevojčice u studiju pred pubertetu, bez gradi, stroka i bokova!* Globalizacijski trend nježnoj kult mlađosti i mladosti, kao smonime stjecnosti i postignula. Time je potpuno izmjenjena slika žene i ženske i ženske ljepote, koja je stotinama ljeta postajala u kulturi i umjetnosti svih civilizacija. Ljepota, koja je stotinama ljeta postajala u haftriji i umjetnosti svih civilizacija.

za samu sebe i za kontrolu nad svojim životom, dok se zapravo uništava, idući u izglađivanje i smrt.

Nerazriješen seporički odnos s majkom.

Anoreksija ima nerazriješen seporički odnos s majkom. Što znači da je u psihološkom smislu još uvijek s majkom jedna, a samim tim bespomoćna kao moja dijete. Imo osjećaj da je svoj življeno kontrolišano od strane roditelja, prvenstvene majke. Izglađivanje je pokraj evanđeljovanje kontrole nad vlastitim životom, i doživljavanje sebe kao somnoljne osobe, odvojene od majke. One može te kontrolu uspostaviti samo putem živčne discipline koja je drž gladiom, jer je osjećaj kontrole i moći koji iz toga proizlazi za nju nezvaničiv i neupoznavi s bilo kojim ulikom, a samim tim i nerazumljiv zdravom razumu.

Kako reaguje okolina?

Okolina reaguje zahtjevom za uzimanjem hrane, no što anoreksija reaguje projektivnim identifikacijom kojom se roditelji - hrane delžujući kao liči, agresivni i napadni, dok se gladijanci - mlađost povezuju sa simbolom samostalnosti i nezavisnosti, čak od roditelja, tako i od hrane. Hrana stoga dijele na dobro - laguna, koja ne deli, i na lošu - katerljivu i hranjavu. Tačka hrana se izbjegava, ne stima, aako se uzmre, iz tog slijedi tranzfuziranje t.j. povraćanje, rjeđanje zloupotrebe dijetetika i laksativa.

Ko obolijeva?

Anoreksija se u 85% slučajeva javlja u dobi od 13 do 20 godina. Pacijentice su uglavnom nadpreseglo inteligenčne osobe s visokim kriterijima vrijednosti i zahtjeve prema samome sebi. Vrlo su rigidne, nepuštoljive i zahtjevne prema

Što je anoreksiya?

Anoreksiya je puno više od pacijentijskog hranjenja. Ona je svojevrsta personalizirana patrološko-globulističkog načina razmišljanja, i dijagonističkog načina društva i vremena u kojem živimo, koji stavlja izgled ispred zdravja, a mlađest ispred ljepote. Stoga ne iznenadjuje činjenica da je sve veći broj, uglavnom mlađih djevojaka, zadržano poremećajima hranjenja, kojim, osim da kontrolira svoju tjelesnu težinu, nastoji kontrolisati i vlastitu okolinu i svijet u kom živi, a koji ih upravo izmije. Anoreksiya je poremećaj hranjenja, u kojem ekshevoditiva tjelesna težina su subminimalna, a pri tome se kontroli razinu metabola, kada se ne uzimaju i izbjegavaju hrana, povraćanje, koristeći laksativa, diuretika i prekomjerna tjelesna vježbe. U osnovi anoreksiya je poremećaj doživljavanja vlastitog tijela, pri kojem se tijelo kojim je objekt vrednovanje same sebe, po principu: "Što sam mlađivo, to sam ljepša, uspišljivo i zadovoljnja".

Anoreksija nema kontrolu ni nad kojim segmentom svog postupanja, osim nad vlastitim tijelom, koje doživljava kao boju pojučnu između sebe i svojoj okolini, uglavnom roditelja, iuncu i izgubljenu kontrolu. U tome i leži paradoksi, jer materijskih imu percepciju da se izgleda

samima sebi, gotovo nemilosrdno. Osnovna karakteristika koja je prisutna kod anoreksijačkih je izraženi strah od dobijanja težine. Ona uglavnom izbjegava jesti u javnosti, kao i u krugu porodice, budući da se time izlaže mogućoj kritici i osuđi-vlastnih potrebljih obrazaca postavljanja. Težinu gube tako što dijetički redukuju unos hrane, posebno učinkoviti hidrat i moli. Iako riječ anoreksiya znaliči gubitak apetita, kod ovih djevojaka se ugleđenom niti točno osjećaj guta što se povezuje s sutoričnim oslikom marha. Ovo je hlađenje u mozgu pojedina. Istovremeno, one su okupljane hrnom, priključujući receptora i kuhanjem obilnih delicit za druge osobe, koje same nikada ne jedu.

Kako liječiti anoreksiiju?

Budući da nemaju uvid da je njihovo posušanje bolesno, u percepciju vlastitog tijela poremećena, ovaj poremećaj je izuzetno teško liječiti. One doživljavaju svoju mlađest kao simbol vlastite vrijednosti. U odseljateljstvu dobi anoreksiya se javlja kao odgovor na zahtjev okoline za zdravljem, odgovarajući i odrusljim postavljanjem. U tom smislu, anoreksiya je svojevrstan bunt protiv mlađosti, i pokraj djevojčice da se zadrži u studiju djevojčica u psihosocijalnom smislu. Seksualne potrebe su im smanjene, budući da su psihosocijalno nerazvijene. Stoga nastoji putem kontrole tjelesne težine i izglađivanje pestiči izgubljeni osjećaj kontrole i sigurnosti u vlastitom životu koji joj temeljno nedostaje. Prognоза bolesti je deprimirajuća, pogotovo ako uzmemo u obzir da se bolesnice mlađe djevojke ne pragu života. 1/3 se izliječi 1/3 ostaju doživljavaju anoreksično s 1/3 uticem od posljedica izglađivanja.

Sastavio: Marimo Đukic Šarić, prof.

LADUSI

III.3

Δ Dačete mi jedan burek sa pitom.
 Δ Djeca koje su kozidi, a muž je kozac.
 Δ Oni mene svi gaduju.
 Δ Ja kad sam bila mala bila sam mršava,
 i tada sam bila debela.
 Δ Profesorica će opet da gleda pogled.
 Δ Ja ču biti zeznula to vježbanje.
 Δ Kako sam se najeleo tog čaja.
 Δ Mali prasik su živahni-brzo rastu.
 Δ Prokrvavljenja je krvaranjem.
 Δ Ona ima vitku frizuru.
 Δ Kod te bolesti dajemo antibiotski hormon.
 Δ Burag je pun rasola.
 Δ Dokle misliš da crteš to srećanca?
 Δ Dolazi do toga da je došla.
 Δ Ona stvarno nosi veliku nogu.
 Δ Najbolje se osjećam kad se najgorje
 osjećam.

IV-3

Δ Ovo ogledalo ne radi - Andjela
 Δ Kršovita devojka - Andjela
 Δ Stikliraj to - Alex
 Δ Kilo jaja - Danilo
 Δ Ostroga ti Nemanjinog - Danilo
 Δ Iskopaj dva rupa metra - Luka
 Δ Zumance, to ono žuto, je li? - Milos
 Δ Dođio do začepnuća - Bošković
 Δ Ja mi je ideja na glavu - Vujo
 Δ Daj gađbu točenog - Danilo
 Δ Ledan lavor vode - Danilo
 Δ To ti je godina provale - Danilo
 Δ Gura na paljenje - Vujo
 Δ Ne odmačinjem se od tebe - Jeca
 Δ Uderi mi oko - Alex
 Δ Udarila sam se od tu ivicu-NEDA
 Δ Izvadi tu bakteriju iz telefona - Goca
 Δ Jer si normalna, mi se pokuvasmo a ne da
 nam radi kuvarica - Nedra
 Δ Ja sam iz nišića - Jeca
 Δ OSJEĆATE LI VI DA MENE PROMAJA BJE
 - ANDELA
 Δ Bubrezi se nalaze između dva klomena
 kruha - Aleh
 Δ Kako ti krče leđa - Nedra
 Δ SLAVUJ PTICA GRABLJIVICA-ALEH
 Δ POTOPIMO SE U KONZERVE-JECA
 Δ Svinja i čovjek isto grade-Danilo

MISLI POZNATIH LJUDI

eng. Black holes are
 where god divided by zero.
 srp. Crne rupe su tamo gdje je Bog po-
 dijelio sa nulom.
 (nepoznat... vjerovatno programer III
 matematičar.)

"Kad je neko glup, ne možete
 mu to ni dokazati."
 Dušan Radović, srpski pisac za decu

"Nije mudar onaj ko mnogo
 zna, već onaj koji zna ono što mu je
 potrebno."
 Poljska izreka

"Najveći po-
 rok je površnost".
 Oskar Vajld, engleski pisac

"Nije mi žao
 što me ljudi ne
 poznaju, već što jo
 njih ne poznajem".
 Konfučije, kineski filo-
 zof i misilac

Preme odgovorima koje deje,
 možete zaključiti koliko je neki
 čovjek pametan. A koliko je mudar,
 možete uvidjeti na osnovu njegovih
 pitanja.

Nagib Mehmed, egipatski
 književnik

SJEĆANJE NA...

Todor TOŠE Proeski je rođen 25.januara 1981. godine u Prilepu, kao drugo djete Nikole i Dominike Proeski. Najviše mu se obradovala sestra Dora, koja je i uticala na njegov muzički izbor, pa je mali Toše slušao rok-muziku, ali je ipak najviše volio balade. Tošetovi roditelji su prepoznali njegov talent, pa su se trudili da mu omoguće školovanje, iako to nimalo nije bilo lako, budući da su živjeli teško. Kad je počeo da pjeva, njegova porodica je bila strašno siromašna, tako da je od njegove karijere zavisio njihov život. Talentovani Toše počeo je da nastupa još kao dječak, i nikada se nije libio da zapjeva teške-zahtijevne pjesme. Tako se pamti i njegovo izvođenje „Ave, Marija“ kad je zaplakao cijelu publiku, sa svojih 10.godina. Dugo se pričalo o tome.

Svoju muzičku karijeru je otpočeo 1997.godine, dvijema uzastopnim pobnjama na Makedonskom pop festivalu „Melfis.“ Prvi, veliki hitovi, nastali su u saradnji sa čuvenim kompozitorom - Grigorom Koprovim. Godine 1998. učestvuje na makedonskom izboru za Pjesmu Evrovizije, sa pjesmom „Ostani do kraja.“ Samo godinu dana poslije prvih uspjeha, objavljuje i prvi album „Nekade vo nokta“, na kojem se nalio 11.pjesama. Ljeta 1999. godine Toše je držao i svoj prvi solistički koncert u Skoplju... U junu 2000.godine, objavio je i drugi album „Sinot Božji,“ sa pjesmom „Tajno moja“. Tog ljeta učestvuje na festivalu „Sunčane skale“ - u Herceg Novom. U izuzetnoj konkurenциji, mladi Toše do tada kod nas nepoznat, osvaja drugo mjesto. Zime 2001.godine snima duet sa zemljakinjom Karolinom „Pomozi mi,“ i sa tom pjesmom učestvuje na Podgoričkom festivalu, i osvajaju drugo mjesto. 14.oktobra 2001. održao je koncert u Sava centru, i tada je Srbija doživjela ono što je u Makedoniji postala tradicija, hiljade djevojaka gađaju Tošeta plišanim medvedićima. Treći album „Ako me pogledaš u oči,“ objavljuje 2002.godine; momentalni hit postaju mu pjesme:

* Soba za tugu*, * Još jedan stepenik*, * Meni hvala nijednom*, * Ledena*.

Aprila 2003.godine učestvuje na Prvom festivalu Beovizije, sa pjesmom „Čija si“, i prvi put u karijeri bio je prvi - po ocjeni žirija i po ocjeni publike. Sljedeće godine pobjeđuje na nacionalnom izboru za pjesmu Evrovizije i odlazi u Istanbul na Eurosong sa pjesmom „Life“. Te godine objavljuje novi album „Dan za nas.“

Toše, velika zvijezda, al' potpuno neobična, bez telohranitelja, stilista, profesionalnog vozača... 2005.godine objavio je album „Pratim te“. Album je imao 14.pjesama. Prijateljstvo sa hrvatskim pjevačem Tonijem Cetinskim preraslo je u saradnju i veliki hit „Lagala nas mala.“ Sa Slovenkom Anjom Rupel uradio je pjesmu „Krajnje vrijeme“, a pored ovih pjesama hitovi su mu bili:

* Ko ti to grize obraze*, * Rane na usnama*, * Žao mi je*, * Poljsko cvijeće*

Pripremao je i novi album na engleskom. Kad su ga novinari pitali kada izlazi taj album - rekao je: „Album na engleskom može za mene da bude veliki korak, ipak biće tako kako bog kaže.“ Uporedo je snimio i novi CD „Igra bez granica,“ ne sluteći da mu je to i poslednji CD.

Makedonija je 16. Oktobra 2007. Godine izgubila svoje najveće blago, svog anđela, svoju najveću muzičku zvijezdu, a Andrijana Budimi, poznata po tituli najljepše rukometnice svijeta, tog kognog utorka, u 6:20 minuta ujutru, izgubila je svoju najveću ljubav.

Njena ljubavna bajka sa Tošetom je počela prije pet godina, tačnije upoznali su se 2002.godine u Skoplju. Bila je to ljubav na prvi pogled. Nakon tri godine zabavljanja, odlučili su da raskinu zbog brojnih obaveza. Toše je tu odluku prihvatio, a u dubini duše je želio da njegovo srce kuca samo za nju, što se ubrzo i ostvarilo. Sredinom 2007.godine, sreli su se u Španiji, i emocije su ponovo proradile. Andrijana je raskinula ugovor sa španskim klubom i došla u Skoplje, gde je otpočela zajednički život sa Tošetom. Poslednje trenutke života, Toše je proveo uz Andrijanu. „Predhodne noći proveli smo zajedno, ne puštajući jedno drugo iz zagrljaja. Prije toga proveli smo dva najljepša trenutka u mom životu.“ - Kroz suze je izjavila Andrijana..

„Nekoliko dana prije Tošetove pogibije, bili smo sa njim i Andrijanom u kafiću. Toše je otrčao do mikrofona i otpjevao „ostala si uvijek ista“ i rekao Andrijani „još godinu dana i rodićeš mi dijete. Sve ima smisla, otkad si ponovo u mom životu. Volim te!“ - priča neurješno društvo pokojnog Tošeta. Teško da će Andrijanino srce imati snage da se ponovo zaljubi.

Vukoslavović Milica I-1

DOM UČENIKA

Udomu učenika „Dušan Marović“ u Baru na početku školske godine, bilo je upisano 96 učenika, svih razreda, a trenutno nas ima 84 učenika. Dječaka je bilo 67, a djevojaka 29. Samo nekoliko učenika pohađa gimnaziju, a ostali su u Srednjoj poljoprivrednoj školi.

Ova ustanova ima sadržaje, koji pružaju učenicima mogućnost za smještaj, ishranu, učenje i zabavu. Sobe, u kojima provodimo najviše vremena su jednostavne, ali dobro sredjene. Sobe su trokrevetne, ili

četvorokrevetne, ali ima i soba u kojima boravi po jedan, ili dva učenika. Ulaskom u sobu, učenik se potpisuje na obrazac, za lično, kolektivno i sobno zaduženje. Učenik svojim potpisom prihvata činjenično stanje u sobi. Higijenu u sobama održavaju sami učenici što je i normalno jer tu živimo. Generalno gledajući u većini slučajeva higijena je dobra, ali ima i nepoštovanja i neodgovornosti pojedinih učenika.

Odlazak na spavanje, „povečerje“, je u 21h, ali na molbu učenika, a u dogovoru sa roditeljima, produženo je za pola sata i raspoređeno po danima tako da je najduže (do 21,45h) srijedom i subotom.

Mi učenici smatramo da je saradnja sa vaspitačima veoma dobra i svakodnevna. Oni su nam uvijek izlazili u susret, savjetovali nas, činili dobro, a to su pokazali i rezultati održane ankete od strane republičkog inspektora za domove. 83% anonimno anketiranih učenika izjavilo je da su zadovoljni sa saradnjom direktora i vaspitača.

Što se tiče ishrane u domu, cijena je iznosila 25€, a sadašnja je 29,50€; dobijamo tri obroka, jelovnik pravimo mi učenici u dogovoru sa direktorom, vaspitačem i šefom kuhinje. Postoji Komisija učenika zadužena za ekonomска pitanja, koja se brine i o našoj ishrani.

Saradnja sa roditeljima učenika nije najbolja iz objektivnih razloga, zbog udaljenosti. Vaspitači se trude da obavještavaju roditelje o činjeničnom stanju učenika. Takođe šalju pisma obavještenja kada učenici dobiju neku od vaspitnih mjera. Kod većih prekršaja dolazi i do udaljavanja učenika iz doma. Predlog za udaljenje donosi vaspitna komisija koju čine dva vaspitača, dva učenika i jedan radnik.

Prelaznost učenika iz doma na kraju prvog polugodišta bila je 52%. Međutim postoji problem zbog velikog odsustovanja učenika iz škole.

Tokom ove godine dom su tri puta posjećivale nevladine organizacije koje su učenicima priredivale kulturno-obrazovne programe. Mi učenici saznajemo da će se u dogledno vrijeme praviti novi studensko-učenički dom, gdje će uslovi biti daleko bolji, čemu se veoma radujemo.

Marija Tomašević I-2

EKONOMIJA

Školski objekat za realizaciju sadržaja predmeta praktične nastave - školska ekonomija raspolaže sa 21 ha obradive površine.

Na školskoj ekonomiji nalaze se zasadi agruma

i voća, i to:

- mandarina 'Owari' 1379 stabala,
- mandarine 'Kawanovase' 260 stabala,
- pomorandže 463 stabala,
- limun 8 stabala,
- grejfrut 1 stablo,
- japanska jabuka 31 stablo,
- nar 65 stabala,
- masline 143 stabla.

Osim voćarsko-vinogradarske proizvodnje na objektu je zastupljena i proizvodnja povrća kako u zaštićenom prostoru tako i na otvorenom prostoru. Zaštićeni prostor čine dva staklenika i topla leja.

Na dvije parcele površine 1 ha formirano je lucerište. Proizvodnja sadnog materijala vrši se na kontejnerski i klasični način.

Ove godine planiramo da proizvedemo oko 2000 sadnica: citrusa, japanske jabuke, šipka i smokve. Objekat raspolaže sa oko 500 m² magacinskog i skladišnog prostora, sortirnicom i pakirnicom voća, dobro je opremljen mehaničarskom radionicom sa nastrešicom za vozni park i prključne poljoprivredne mašine.

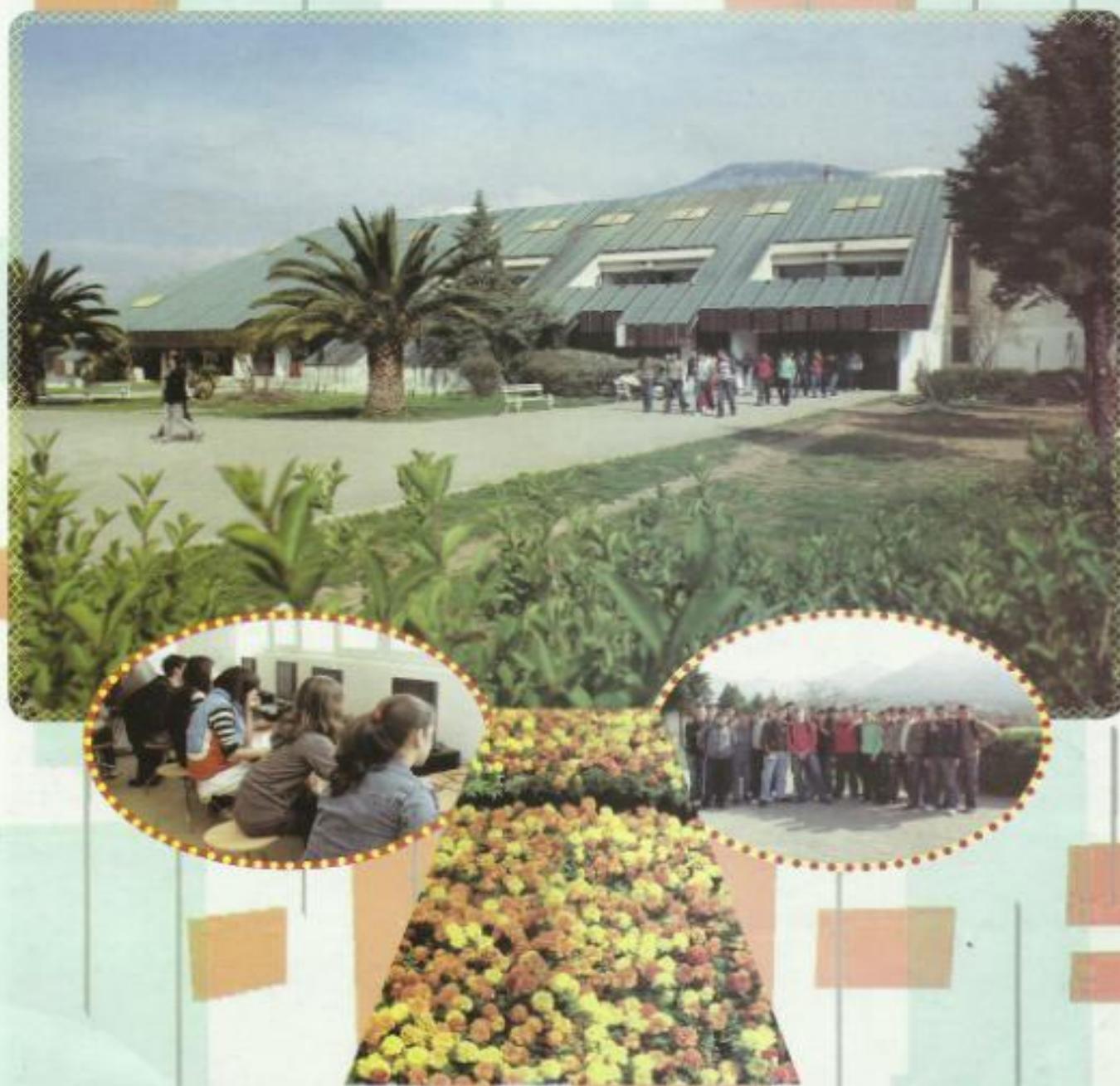
(preuzeto sa sajta škole)

ЈУ СРЕДЊА ПОШТОПРИВРЕДНА ШКОЛА БАР

Адреса: Ђепиши б.б. 85000 Бар
Тел: 085/302-784—директор, 085/312-987—пот. директора
085/302-785—секретар, 085/301-711—рачуноводство
E-Mail: lider-sp@cg.yu, sps-bar@cg.yu
www.sps-bar.edu.cg.yu

Спонзори листа:

